

Zápisky z cesty do Anglu aneb jak jsme jeli do Anglie s pražskou pobočkou ČASu

V září se vypravil autobus českých astronomů na poznávací zájezd za astronomickými pamětihodnostmi do jižní Anglie. Skvělý nápad, který k realizaci dovedli lidé z Pražské pobočky České astronomické společnosti, byl pro každého z více než čtyřiceti účastníků jedinečnou šancí vidět zblízka takové legendární astronomické památky, jakými je Stonehenge či greenwichská hvězdárna. Byl to krásný zájezd a byla

by škoda nepokusit se o sepsání zážitků z jeho průběhu. Na jeden takový pokus teď právě váš zrak připadnul – a když už jste přečetli celý úvod, přečtěte si i vlastní zápisky.

12. září – Odjezd z Prahy od Masarykova nádraží není bez zpoždění – Praha je ucpaná jako Praha v pátek odpoledne a autobus z Hradce Králové, kterým přijel jeden účastník zájezdu, nabral více než hodinové zpoždění. I náš autobus se po odjezdu v 17:30 plouží zácpami u Barrandovského mostu, u Zdic a před Berounem. Za Berounem se silnice zprůjezdí, a to vydrží i po zbytek cesty. Do Německa vyjíždíme ve 23 hodin po třicetiminutovém čekání na hranici. Museli jsme čekat, až přijede ještě nějaký autobus, aby německý celník nemusel jít ven a zmačknout tlačítko s ovládním závory jenom kvůli nám. I to je Evropa jedenadvacátého století. Zbytek dne a ráno dne následujícího probíhá ve znamení snah o spánek, což ani v relativně pohodlném autobusu není až tak jednoduché.

13. září – V poledne navštívujeme Bruggy, miloučké belgické město velikosti Českých Budějovic či Hradce Králové s angličtější novogotickou architekturou, podobnou pražské Zemské porodnici u Apolináře. To vše ale na vodě se spoustou průplavů a mostů. Ve 14h vyjíždíme do Francie. K objednanému trajektu z Calais ve 14:50 přijíždíme sice včas, ale trajekt už je naložený. No nic, jedeme dalším za tři čtvrtě hodiny. V 17h jsme konečně v Anglu. Otázky imigračních úředníků jsou vcelku předvídatelné a logické. Nejsou nijak arogantní; dostat se přes toho německého celníka bylo více frustrující. Tak, už to je za námi, vzhůru na Ostrovy. Je večer, když přijíždíme k Londýnu. Ubytování na jeho okraji probíhá bez problémů. Dvě ulice od nás je ulice Abbey Road. Že by...?! Průzkumná výprava odhalí, co se dalo čekat: není to ta známá ulice od Beatles, opatských cest je v Londýně prostě více. Hostel sousedí s prodejnou Tesco, kde se tedy seznamujeme se svou kupní silou (no, spíše je to kupní slabost). I ta whisky je po přepočtu o polovinu dražší, než u nás.

14. září – Ráno s autobusem míříme k přivozu, ale ten v neděli převáží až od 12h. Tak si plavbu nahrazujeme alespoň průjezdem přes Docklands. Od 9 do 13 hodin si prohlédneme Greenwich – nejen hvězdárnu, ale i park, Cutty Sark, Národní námořní museum, atd. Polovina účastníků podniká plavbu k monumentálním temžským protipovodňovým bariérám. To hlavní, proč tu jsme, je ale hvězdárna. Dobře udělané expozice o historii první hvězdárny světa, o časomíře i autentické pasážky zaujmou každého, ale rozkročit se na nultém poledníku, to je něco! V parku hvězdárny pod stromem sedí za stolem gentleman v kravatě a s profesionální tvářou odchytlává okolodoucí rodinky a učí jejich děti vyrábět otáčivé mapy oblohy. Ve 13h vyrážíme směr Avebury, kde se poprvé setkáváme s anglickými megality. Zdejší kameny jsou sice rozmístěny řídkěji než Stonehenge, ale objekt je to velmi rozsáhlý. Obchůzka hlavního kruhu s prohlídkou okolí nám trvá přes dvě hodiny. V areálu se klidně pasou ovce, Slunce svítí, i sekundární sluníčka se objevují. Prostě krása a idyla. Avebury je ukázková anglická vesnička – domky z červených cihel, zastřižený trávník, dost volného místa a všechno překvapivě malé – včetně úzkých silniček, po kterých se přesto řidiči našeho autobusu pohybuji s bravurou. Z Avebury jdeme na Silbury Hill, záhadný umělý kopec ze stejné doby jako Stonehenge či Avebury (cca 2 500 př. n. l.). Večer se jedeme ubytovat do Salisbury. Cesta upravenou členitou krajinou, osvětlenou zapadajícím Sluncem... Anglie se nám opět předvádí nikoliv v melancholickém podzimním hávu, ale v teplém bezoblačném počasí. To je to pověstné anglické počasí? Za tmy projíždíme kolem Stonehenge, které většinu z nás, kteří jsme tu poprvé, malinko zaskočí svými rozměry – na fotkách to je kolosální, a ono to přitom měří „jen“ pět metrů na výšku. Když to

vidí Stáňa Setvákova, náš průvodce a anděl strážný v jedné osobě, vydechne zklamáním a odevzdáním hlasem: „No, je to tam...!“ Ubytování v Salisbury provází couvací akce autobusu, kdy se její řidiči pokouší zapasovat do branky o pouhých deset centimetrů širší než vlastní bus. V pěkně vybaveném a čistém hostelu nabíráme síly na zítřejší východ Slunce mezi kameny ve Stonehenge, zatímco někteří si jdou ještě prohlédnout neosvětlenou salisburskou katedrálu. Spát jdeme po půlnoci a už ve tři čtvrtě na šest sedíme v busu.

15. září – Nejprve couvací martyrium a poté východ Slunce v nejnámějším kromlechu světa, ve Stonehenge. Stonehenge se nám teď už nejeví vůbec malé, je velké tak akorát. A zblízka je podstatně monumentálnější než ze silnice. Kolem silnice se válejší mlha jen dokresluje náš zážitek. Máme vyjednanou mimořádnou exkursi před otevírání dobou, můžeme tedy i za nízký provaz chránící hlavní kamenné velikány. Je to krása, moci si na stonehengské trilitry doopravdy šáhnout. Tak jako v Avebury, i zde se člověk nevyhne tomu, pomyslet si: „Proč?“ Té energie, které museli lidé v minulosti takovými stavbám věnovat. Statunové kameny dopravované na dálku stovek kilometrů. Přemístění neuvěřitelného množství zeminy. A nám, potomkům, uniká vlastní smysl tohoto urputného počínání. Možná o to více tyto stavby dnes obdivujeme. Jsme tu před zahájením provozu, proto není otevřený zdejší kiosek se Stonehenge-ponožkami, Stonehenge-hrnky či Stonehenge-papírovou vystřihávkou. No, asi jsme právě ušetřili mnoho liber. Tak aspoň pár kamínků nasbírat. Po krátké zastávce u Woodhenge směřujeme na pláž k Durdle Door. Krásný pohled na Atlantik, až z to člověka chytá závrát. Pobřeží s krásnými kamínky, lákající ke smocení se. Kdo si nezval plavky může litovat. I když – přece do studeného podzimu v Anglii si zabalit plavky... A zatím je pořádný hic a slunečné počasí. Po vykoupaní jedeme do Cerne Abbas, kde

ASTROPIS

Objednávky předplatného přijímá:
Společnost Astropis
Štefánikova hvězdárna
Petřín 205
118 46 Praha 1

Závazná objednávka předplatného časopisu ASTROPIS

Uplatňuji nárok na slevu jako člen:

ČAS

Jméno:

Příjmení:

Ulice:

Obec:

Okres:

PSČ:

Počet výtisků:

Od čísla:

 /

Datum:

 / /

Podpis:

Objednavatel se zavazuje uhradit předplatné na jeden rok ve stanovené výši a stanoveném čase. Na základě této objednávky Vám bude zasláno nejbližší číslo ASTROPISU se složenkou, kterou předplatné uhradíte.

je záhada z jiného soudku než megalitické stavby. Vyryté obrovské obrazce, další tajupnost Englanu. U Cerne Abbas je ve stráni vyryt obraz hanbatého obra. Prohlížíme si jej jen zdálky. A teď do Norman Lockyer Observatory. To je poměrně malá hvězdárna se 4 kopulemi a s dalekohledy o průměrech kolem 30 cm. Zařízení odpovídá našim lidovým hvězdárnám před 20 lety. Na provoz si hvězdárna musí shánět peníze, protože ji provozuje sdružení podobné našemu ČASu. Starší pánové, kteří ji vedou, umí dostatečně anglicky na to, aby jim bylo rozumět a poskytují nám krásné ukázky anglického humoru. A odsud opět úzkými silničkami, jakoby vystřihanými mezi živým plotem, do dnešní ubytovny v městečku Okehampton.

16. září – Ráno odjíždíme zase za tmy, v 7h. Kolem nás běží pahorkatá scenérie s válejší se mlhou. Jako jinde, i tady je krajina mimo města a vesnice beze staveb, ale všude jsou krátké trávníky, žádné dlouhotravní louky. Však se taky všude pasou kravky, poníci a ovce. Nejprve zastavujeme ve vesničce Laneast, kde se narodil John C. Adams, anglický objevitel Neptunu (a kterému toto prvenství, díky úzkoprsému siru Airymu, de facto vyfoukl Francouz LeVerrier). První, koho jsme se ve vesničce zeptali na Adamse, je stará dáma, která řekla, že přinese klíče od kostela, kde je Adamsova pamětní deska, ukáže nám školu, kam chodil a zavolá na farmu, kde se narodil. Jen ten koláč nám nepřinesla. Prohlídka kostela, fotografování pamětní desky zdejšího slavného rodáka, á – tady je ta škola, a ještě na tu farmu. Farmář promptně vynesl bustu svého slavného předchůdce. Pohodoví lidé. Krátká zastávka ve vesnici Altarnun, která má malebné domky a souvisí s dějem románu „Hospoda Jamajka“. U oně hospody se také kratičce zastavu-

jeme. A dál jedeme milou, prostou a přehlednou, ale neustále členitou krajinou k západnímu konci Mainland. Konec pevniny je pěkný, fouká tu – ale kupodivu teplé –, je tu spousta sporych barevných rostlin a kamenů pokrytých lišejníky. A tam, na západ, je až na pár ostrovů dál jen moře, moře a pak Amerika. Poté stavíme ve městečku Marazion, ze kterého za odlivu lze dojet na ostrůvek St. Michael's Mount. Anebo tu lze sbírat mušle, škádlit raky poustevníčky a brouzdat se příbojem. A teď do Goonhilly Satellite Earth Station. Největší pozemní přijímací stanice pro satelitní spojení na světě dbá na public relation a tak je prohlídka areálu zážitkem. Film, busem po areálu, ještě krátká show, hurá do prodejny suvenýrů a na internet zdarma. Silničky jsou teď jiné. Nejsou jakoby prostřihány v zelené mase, ale jsou bez zeleného stropu a ani po stranách neční tak mohutné valy jako dosud. Projíždíme opět kolem St. Michael's Mount, jehož přístupová cesta je teď už pod vodou, a lehce zastřeným vzduchem jedeme na severozápad za dvěma menšími megalitickými památkami. Nejprve se přes vřesoviště dostáváme k dolmenu Lanyon Quoit, byl ten před sto třiceti lety po velké bouři byl vlastně znovu postaven. Pak se pochodem přes vínově zbarvená vřesoviště při zapadajícím fialovém Slunci dostáváme k dolmenu Men-an Tol. Ten je tvořen provrtaným kamenem se dvěma sousými menhiry. To vše ve vřesovišti s roztroušenými farmami, které jsou, stejně jako zidky kolem polí, z kamenů z vřesovišť. Krásné, ale ponuré prostředí dokresluje mnoho solitérních kamenů, z nichž mnoho bylo určité původně menhiry či dolmeny. Pak následuje ubytování v městečku Penzance. Hostel je první, kde mají směšovací baterie na vodu (jeden kohoutek pro studenou i teplou), jinak všude byl dosud vlevo na umyvadle studený kohoutek, vpravo teplý.

17. září – I dnes odjíždíme v 7hod. Východ Slunce tolik dní za sebou jsem snad ještě neviděl. Alespoň to lehce kompenzuje to nepřijemné vstávání. Z oblasti, kde jsou časté palmy a rododendrony, míříme do vřesovišť, na kterých se válí mlha s ostrým sluníčkem nízkou nad obzorem. Projíždíme hustou mlhou (konečně aspoň trochu „Anglie“). Čeká nás přes pět set kilometrů a v hostelu musíme být v 19h. Předpověď počasí z www.meto.gov.uk zní i na dnešek: „dry, very warm and sunny“. Termín „anglické počasí“ se podle našeho týdne pro mne stává synonymem horkého babího léta. Ještě že náš bus má klimatizaci a páni řidiči ji přes den nevypínají. Naše dnešní první zastávka je v Dartmoore, vřesovišti o rozloze 900 km². Neobvyklá krajina, pahorky beze stromů, jen s kameny a vřesem, působivé a nádherné. Ale asi jen za krásného počasí jaké je teď. Lehnout si na kámen, koukat na azurovou oblohu s bílým Měsícem a nasávat sílu místa je tady opravdu krásné. Procházíme mezi volně se pasoucími ovci, poniky a kravkami (jejda, a taky býky!). Pak krajina okamžitě přejde z vřesoviště do polí, jen ovce zůstávají a polehávají všude, i na silnici. Krátká zastávka ve vesnici Princetown, kde je významná věznice a poté ve vesnici Postbridge, kde je jeden z „klapajících mostů“, které nemají ovšem jak klapat, protože jsou z kamenných desek. Snad jen kopyta koni a obruče povozů tu mohly od 13. století klapat. Pak pospáváme během dloouuuhatánského přejezdu kolem Bristolu do Bathu, odkud prý byl poslán roku 1840 první ofrankovaný dopis na světě. Město je to prý krásné, no uvidíme. Hezké je, ale na to málo, co jsme viděli, na to bych superlativy trochu více šetřil. Muzeum Williama Herschela, které tu je, má navíc ve středu zavěšeno. A teď asi 200km na východ do Londýna a kolem Londýna do hostelu. Cestou probíráme zitřejší prohlídku Londýna – zda jet všichni pohromadě do středu města, jestli si koupit okružní jízdu, atd. Čistého času budeme mít na Londýn 4 hodiny, to toho moc nestihneme. Vzhledem k velikosti města to je jako chtít si prohlédnout Prahu za půl hodiny. Ubytování na kraji města (dnešní hostel sousedí s tím, ve kterém jsme spali první noc) proběhlo bez větších problémů, jenom někteří z nás musí čekat na jiné pokoje – na těch jejich stále někdo bydlí.

18. září – Vstávání opět před sedmou, metrem do středu města a už probíháme (téměř doslova) kolem Toweru, Tower Bridge, Downing Street, budovy parlamentu, Westminsterského opatství, Whitehallu, Buckinghamského paláce, Monumentu, Big Benu etc. Let, chvat a kalup. Pak se vracíme na periferii, která je dost odpudivá a industriální. Následně už opouštíme Londýn. A teď nás čeká 24 hodin v busu. Přes Kanál se plavíme kolem 19h UT. A spánek.

19. září – Ale spaním se snad ani to existování se ztrátami vědomí na dobu deseti minut nedá ani nazývat. Takto přejíždíme Francii i Belgii a Německo. Naši hranici překonáváme v 10:30 našeho letního času. Taky tu čekáme na zdvihnutí závoř, ale po připomenutí se tentokrát vybíhá ochotně celnice. Česká. Do Prahy nás naši skvělí a vstřícní řidiči Míla a Pavel dováží ve 13:30. Sláva nazdar výletu, nezmokli jsme (opravdu, ani nám nekáplu!) a jsme tu.

■ Jaroslav Soumar

ČESKÁ
ASTRONOMICKÁ
SPOLEČNOST

Odpovědní lístek odešlete na adresu:
Společnost Astropis
Štefánikova hvězdárna
Petřín 205
118 46 Praha 1

ODPOVĚDNÍ LÍSTEK PRO ČAS

Mám zájem o bližší informace o členství v ČAS

Jméno:

Příjmení:

Ulice:

Obec:

Okres:

PSC:

Datum: / /

Podpis: _____